

3. Beneditti, H. and L. Kostovetsky (2018). "Digital Tulips? Returns to Investors in Initial Coin Offerings," working paper, Boston College, SSRN-id3182169.
4. OECD. Initial Coin Offerings (ICOs) for SME Financing [Електронний ресурс] / OECD. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.oecd.org/finance/ICOs-for-SME-Financing.pdf>.
5. World Bank. 2018. "Cryptocurrencies and Blockchain." Europe and Central Asia Economic Update (May), Washington, DC: World Bank. Doi: 10.1596/978-1-4648-1299-6.
6. Прімерова, О., Мартищенко, Б. (2018). Функціонування фондового ринку в умовах розвитку сучасних технологій.

СЕМІКОЛЕНОВА С. В.

Доцент кафедри фінансів, НаУКМА,

ФОМЕНКО О. М.

Студентка 4 р.н., НаУКМА

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Питання важливості охорони навколишнього середовища постало перед багатьма країнами протягом останнього століття. До цього владу турбував передусім стабільний економічний, тобто матеріальний, розвиток і захист від зовнішніх ворогів. Відомі економісти писали у своїх працях про сутність грошей, способи їх накопичення, розподіл ресурсів. Навіть така наука, як екологія, почала досліджувати вплив людини на середовище її життя лише наприкінці 20 століття.

Справжня небезпека для довкілля з'явилась із промисловою революцією 18 століття: тоді було винайдено способи виплавки заліза та інших металів, а також винайдення парової машини. Ці винаходи призвели до зростання кількості заводів і, відповідно, розвитку міст. У 19 столітті були перші спроби законодавчого регламентування обсягів шкідливих викидів та пов'язаного із ними обладнання, проте ці спроби не були успішними.

Виникнення питання про необхідність охорони навколишнього природного середовища пов'язане зі швидким значним зростанням населення Землі, зокрема внаслідок технологічного прогресу. Так як економіка і політика були спрямовані на максимально ефективне використання наявних ресурсів, технології дали змогу у малий проміжок часу знищувати природні ресурси. Це призвело до вирубування лісів, винищення деяких видів тварин. Поступова автоматизація виробництва, потреба в електроенергії, розвиток енергетичної промисловості призвели до забруднення води, ґрунтів і повітря. У 20 столітті додався вплив хімічної промисловості, розвинутого транспорту, що працює на продуктах нафтопромисловості. Викиди фабрик і заводів стали причинами глобального потепління і забруднення атмосфери. У результаті, екологічні проблеми перетворилися з місцевих і незначних на глобальні й такі, що загрожують людству загалом. Саме тому стан навколишнього середовища став

хвилювати уряди розвинених країн і країн, що розвиваються, не менше, ніж економічні та політичні проблеми.

В Україні урегулювання екологічної складової почало розвиватися лише протягом останніх років. Так, у розпорядженні Кабінету Міністрів від 2007 року «Про схвалення Концепції національної екологічної політики України на період до 2020 року» зазначено, що: «єдиним нормативно-правовим актом, що визначає екологічну політику і стратегію держави, є постанова Верховної Ради України від 5 березня 1998 р... "Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки"». Тобто лише наприкінці 20 ст. в Україні було прийнято власну програму в галузі охорони навколишнього середовища.

Основними джерелами фінансування видатків на захист навколишнього середовища вважаються: кошти підприємств-забруднювачів, фонди охорони навколишнього природного середовища, а також кошти місцевих бюджетів.

Для того, щоб можна було розробити рекомендації щодо покращення якості фінансової діяльності України у сфері охорони навколишнього природного середовища, необхідно спочатку оцінити поточний стан цієї діяльності. Спершу варто простежити динаміку видатків на екологічну сферу. Для цього було взято дані з Державної служби статистики України по капітальних і поточних видатках на захист навколишнього середовища [2].

На основі цього графіка можна зробити декілька висновків щодо фінансової діяльності екологічної сфери: як поточні, так і капітальні видатки мають тенденцію до зростання; поточні видатки більші за обсягами, ніж капітальні; поточні видатки зростають стійкіше, ніж капітальні. Можна припустити, що загальне зростання – це позитивна тенденція. Проте варто враховувати, що інфляція в Україні за період 2000-2016 також мала загальну тенденцію до зростання, а тому порівняння грошових обсягів за різні роки може спотворювати картину. Тому було побудовано інший графік на основі тих самих даних по видатках, але скоригованих на інфляцію, що виражена в індексі споживчих цін при базовому ІСЦ у 2010 році, взятому за 100%.

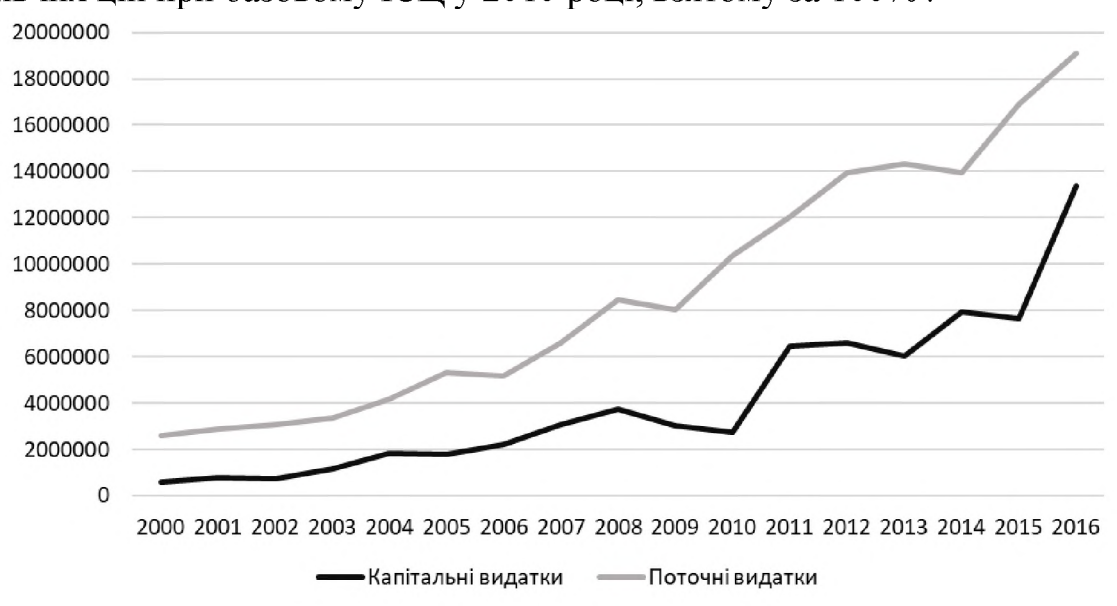

Рис. 1. Капітальні та поточні видатки на охорону навколишнього середовища

На рисунку 2 видно зовсім іншу динаміку: видатки насправді не мають стійкої тенденції до зростання, яка виражалась загальним зростанням цін, а не дійсним збільшенням обсягів видатків. Деяке зростання відбулося у період 2010-2013 рр., але внаслідок подальшої кризи обсяги видатків знову зменшились.

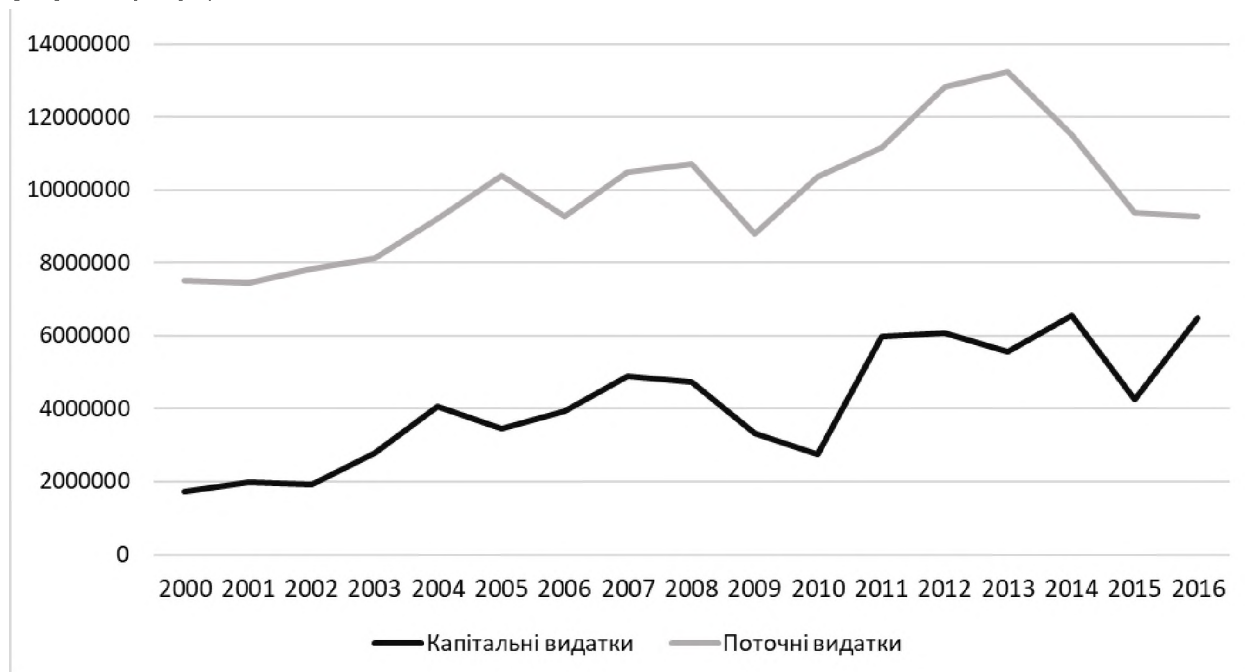

Рис. 2. Видатки на охорону навколишнього середовища, скориговані на інфляцію

Ще однією проблемою є значно менші обсяги капітальних видатків порівняно із поточними. Це означає, що більше коштів витрачається на вирішення поточних проблем, ніж на модернізацію та реалізацію масштабних проектів, які могли би призвести до подальшого скорочення витрат і покращення стану екології.

Для того, щоб розширити можливості фінансування заходів з охорони навколишнього середовища та зменшити шкідливий вплив на нього, застосовуються так звані екологічні податки. Вони збираються із суб'єктів, які потенційно можуть зашкодити навколишньому середовищу. В Україні екологічний податок був введений наприкінці 2011 року і стосувався лише підприємств, що розміщують відходи. Наприкінці 2012 затвердили екологічний податок із підприємств, що скидають забруднюючі речовини у водні об'єкти. І лише у серпні 2015 року Міністерство фінансів України затвердило податкову декларацію за такими напрямками стягання екологічного податку, як викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, а також утворення радіоактивних відходів [3]. Це означає, що фіскальні обмеження забруднення повітря, яке є одним із найнебезпечніших для довкілля та здоров'я людини, були впроваджені лише нещодавно.

Незважаючи на запровадження інституту стягнення податків за шкідливу для екології діяльність, видатки, зокрема капітальні, після цього не зросли. Як було зазначено, стягання екологічного податку, окрім додаткових коштів до

бюджету, має стимулювати підприємців зменшувати шкоду своєї діяльності, а це, у свою чергу, має зменшити необхідність у державних видатках.

В Україні найбільш проблемними напрямками фінансування є охорона вод та поводження з відходами. Ці напрями складають близько 80% у структурі видатків, але їх ефективність практично нульова. Це можна пояснити тим, що ці видатки переважно поточні, а отже, спрямовані на тимчасові заходи, які не покращують загальну ефективність природоохоронних заходів та не створюють потужностей, які мали б застосовуватися промисловістю для зменшення використання природних факторів у виробництві, зменшення кількості утворених відходів, очищення використаної води, переробки ресурсів для їх повторного використання, утилізації відходів таким чином, щоб це якомога менше шкодило природі.

На даний момент Україні варто переглянути структуру видатків, а саме: збільшити частку капітальних видатків у загальному обсязі, поступово скорочуючи поточні; розробити конкретні екологічні програми та сформувати відповідні фонди, до яких пропорційно розподіляти видатки; звернути увагу на видатки на очищення атмосферного повітря від забруднюючих викидів – саме це є основною загрозою для здоров'я людини.

Список використаних джерел

1. Веклич О. О. Сучасні тенденції фінансового забезпечення природоохоронної діяльності в Україні / О. О. Веклич // Фінанси України. - 2009. - № 11. - С. 20-34.
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. Електронні дані. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Офіційний портал Державної фіскальної служби України [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. Електронні дані. Режим доступу: <http://sfs.gov.ua>.

ТОМІЛІНА М.С.
Студентка 2 р.н., НаУКМА

КРЕДИТНЕ РАЦІОНУВАННЯ В УМОВАХ НЕДОСКОНАЛОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Кредитне раціонування являє собою ситуацію, за якої кредитні установи обмежують видачу грошей фізичним або юридичним особам або взагалі відмовляють надавати свої послуги у зв'язку з оцінкою кредитоспроможності позичальника та його боргового тягаря [1]. Такі економісти як Бестер та Хельвіг у своїй роботі «Моральний ризик та кредитне раціонування» говорили, що про раціонування говорять тільки в тому випадку, якщо можливий позичальник не отримує кредит навіть за тієї умови, що спроможний заплатити даний або навіть більший відсоток, який встановлюється кредитором. Вчені стверджують, що на практиці їх теорія дійсно працює і є навіть доволі поширеним явищем. Деякі позичальникам надають кредитні лінії з фіксованою обмеженістю по заборгованості, яку не можна перевищити за будь-яких умов.